

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вж. №	52-654-01-8	
Дата	30	04 2016

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

13.10

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

52-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ/МА ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2026 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Богмилър Богмилър
Антанас Антанасов

Нориса Нориса
Стефана Антонова
Антанас Савов
Залим Турфанов
Залим Турфанов
Залим Турфанов
Залим Турфанов

Mapua Puncup

Ugaga Uemab

Honou Tama Uleak

Uodek Uleak

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

(обн., ДВ, бр. 53 от 2012 г.; изм., бр. 66 от 2013 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 61 от 2014 г.; изм., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 105 от 2016 г., бр. 13, 85, 88 и 102 от 2017 г., бр. 53, 77 и 98 от 2018 г., бр. 1, 25, 56 и 81 от 2019 г., бр. 105 от 2020 г., бр. 14, 18 и 19 от 2021 г., бр. 17 от 2022 г., бр. 11, 106 и 108 от 2023 г. и бр. 67 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 16 се създава ал. 2:

“(2) Организацията по оползотворяване се учредява и поддържа при условие, че най-малко 51 на сто от капитала ѝ се притежават от лица по чл. 14, ал. 1.”

§ 2. В чл. 59 се създава ал. 9-10:

“(9) Таксата по ал. 1 се определя на база на методика за определяне на разходоориентиран размер на таксите, приета от министъра на околната среда и водите. Методиката отчита характеристиките на продуктите и допуска различна такса на продукти в рамките на една и съща категория съгласно Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО)
(10) Продуктова такса не се заплаща за моторни превозни средства, подлежащи на регистрация по Закона за движението по пътищата”

§ 3. В заглавието на раздел III, глава пета, думата “разрешение” се заменя с думата “регистрация”

§ 4. В чл. 81 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата “разрешение” се заменя с думата “регистрация”, а думите “се издава” се заменят с думите “се извършва”;

2. В ал. 2 думите “за издаване на разрешение” се заменят с думите “за регистрация”;

3. В ал. 4, т. 7 думите “една година” се заменят с думите “шест месеца”

4. В ал. 6 думите “и електронен носител” се заменят с думите “носител или като електронен документ”

§ 5. В чл. 82 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 се правят следните изменения:

- а) в т. 1 думите „1 000 000 лв.“ се заменят с „250 000 евро“;
- б) в т. 2 думите „500 000 лв.“ се заменят с „125 000 евро“;
- в) в т. 3 думите „100 000 лв.“ се заменят с „25 000 евро“;
- г) в т. 4 думите „200 000 лв.“ се заменят с „50 000 евро“

2. В ал. 3, т. 1 се изменя така:

“1. при заличаване на регистрацията поради виновно неизпълнение на законовите задължения - в пълен размер”

§ 6. В чл. 83 думите “по издаденото разрешение” се заменя с думите “по регистрацията”

§ 7. В чл. 84, ал. 1 думите “не по-малко от 10” се заменят с думите “не по-малко от 5”, а числото “500 000” се заменят с числото “250 000”

§ 8. В чл. 84а, ал. 1 думите “не по-малко от 10” се заменят с думите “не по-малко от 5”, а числото “1 000 000” се заменят с числото “500 000”

§ 9. В чл. 85 думите “получаване на разрешението” се заменят с “регистрацията”

§ 10. В чл. 86, ал. 2 накрая се добавя “като посочва конкретно допуснатите нередовности и начина за тяхното отстраняване и/или вида и обхвата на исканата информация.”

§ 11. Чл. 87 се правят следните изменения:

- 1. В ал. 1 думите “утвърждава програмата по чл. 53 и издава или мотивирано отказва издаването на разрешение.” се заменят с думите “извършва или мотивирано отказва извършването на регистрация.”;
- 2. Алинея 2 се отменя;
- 3. В ал. 3 думите “на разрешение” се заменят с думите “на удостоверение за регистрация”;
- 4. Създават се ал. 4-7:

“(4) Министърът на околната среда и водите не може да откаже регистрация, когато представената от заявителя програма съдържа всички изискуеми реквизити съгласно наредбата по чл. 13, ал. 1. Компетентният орган извършва проверка единствено за нормативното съответствие на подадените документи, без да упражнява преценка относно съдържанието на програмата.

(5) Министерството на околната среда и водите не може да откаже регистрация, когато отказът е основан единствено на нередовности в документите или липса на информация от заявителя, чието коригиране е можело да бъде изискано по реда на чл. 86, ал. 2.

(6) При отказ за извършване на регистрация, предоставената банкова гаранция се освобождава незабавно от министъра на околната среда и водите.

(7) Отказите за извършване на регистрацията се публикуват на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите в 7-дневен срок от влизането им в сила.”

§ 12. В чл. 88, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата “разрешението” се заменя с “удостоверението за регистрация”

2. В ал. 2 думата “разрешение” се заменя с “удостоверение за регистрация”

§ 13. Създава се нов чл. 88а:

“Чл. 88а (1) Всяка организация по оползотворяване ежегодно до 31 март предоставя в Министерството на околната среда и водите обобщена информация за:

1. методиката за формиране на възнаграждението към членовете ѝ;

2. приложимите цени и условия по договорите с членовете ѝ;

3. предвидените промени в стойностите на възнаграждението, когато такива са налице и мотивите за изменението.

(2) Министерството на околната среда и водите публикува предоставената информация по ал. 1 в срок до 15 април всяка година на интернет страницата си в структуриран и достъпен формат.

(3) Организациите по оползотворяване са длъжни да уведомяват всички свои членове, както и Министерството на околната среда и водите, за всяко предстоящо увеличение на възнаграждението, таксите или промяна в методиката за тяхното изчисляване най-малко 6 месеца преди датата на влизането в сила на изменението.”

§ 14. В чл. 89, ал.1 думата “разрешението” се заменя с думата “регистрацията”

§ 15. В чл. 90 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “издаденото разрешение” се заменят с думите “издадената регистрация”;

2. В ал. 2 думата “разрешението” се заменя с думата “регистрацията”;

3. В ал. 5 думата “разрешението” се заменя с думата “регистрацията”.

§ 16. В чл. 91 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите “издаденото разрешение” се заменят с думите “извършената регистрация”

2. В ал. 2 думите “издаденото разрешение” се заменят с думите “извършената регистрация”

§ 17. В чл. 92, ал. 2 думите “издаването на разрешение, както и за последващите му изменения и допълнения или отнемане на разрешението” се заменят с думите

“извършената регистрация, както и за последващите ѝ изменения, актуализации или заличаване.”

§ 18. Чл. 93, ал. 1 се изменя така:

“(1) Извършената регистрация, решението за нейната актуализация, изменение или заличаване, както и отказът за извършване на регистрация, изменение или актуализация се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.”

§ 19. В чл. 94 думата “разрешение” се заменя с думата “регистрация”

§ 20. Създава се нов чл. 94а:

“Чл. 94а. (1) Министърът на околната среда и водите съвместно с министъра на финансите ръководи и осъществява контрола по прилагане на закона.

(2) Министърът на финансите осъществява контрола по ал. 1 чрез Национална агенция за приходите и агенция “Митница”.

(3) Националната агенция за приходите осъществява контрол относно:

1. законосъобразното формиране, събиране и разходване на възнаграждения, такси и банкови гаранции от организациите по оползотворяване и лицата по чл. 14, ал. 1;
2. изпълнението на данъчните задължения във връзка с дейностите по оползотворяване;
3. отчитането на приходите и разходите, свързани с изпълнение на задълженията по този закон.

(4) Агенция „Митници“ осъществява контрол относно;

1. декларирането и вноса на продукти, за които възникват задължения по чл. 14;
2. участието на вносители в системи за оползотворяване на отпадъци съгласно приложимото законодателство;
3. съответствието на декларирания обем и вид продукти с нормативните изисквания.

(5) Министърът на околната среда и водите осъществява контрола по ал. 1 чрез Изпълнителната агенция по околна среда за:

1. изпълнението на екологичните цели и програмите по чл. 53;
2. спазването на нормативните изисквания за опазване на околната среда и условията по регистрацията.

(5) Органите по ал. 1 обменят информация по служебен път и при необходимост извършват съвместни проверки.“

§ 21. В чл. 115, т. 1 думата “разрешенията” се заменя с думата “регистрацията”.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 22. Министърът на околната среда и водите приема методиката по чл. 59, ал. 9 и привежда размера на таксите в съответствие с нея в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 23. За период от една година от влизането в сила на този закон, учредителният акт на организацията по оползотворяване задължително съдържа забранителни разпоредби за предвиждане на условия, при които възнаграждението на членовете не се определя по еднакви критерии, приложими за всички членове на организацията, или които допускат индивидуално договаряне с отделни членове на организацията“;

§ 24. Организациите по оползотворяване, съществуващи към датата на влизане в сила на чл. 16, ал. 2, привеждат собствеността си в съответствие с изискванията на същата алинея в срок до една година. При неизпълнение на задължението по предходното изречение, Министърът на околната среда и водите заличава служебно регистрацията на съответната организация по оползотворяване.

§ 25. В тримесечен срок от приемането на този закон министърът на околната среда и водите и министърът на вътрешните работи привеждат подзаконовите актове, които издават, в съответствие с този закон.

§ 26. Този закон влиза в сила в деня на обнародването му в “Държавен вестник”

ВНОСИТЕЛИ:

Богдан Бончев
Надир Мухамедов
Антон Антончев

Стефан Антонов
Ваня Савов
Свilen Ирифов
Елисавета Кеворкян
Заманг Кайрматов
Васил Василев

Мария Дмитриев

Угган Увенд

Нароан Таул Аланд

Ловен Вилков

Мотиви

Към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците

С настоящия законопроект се предлага съществена реформа в режима на функциониране на организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално по Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Основната цел е преход от разрешителен към регистрационен режим, както и прехвърляне на част от контролните функции от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) към Националната агенция за приходите (НАП) и Агенция „Митници“. На практика, действащият към момента режим на разрешение създава бариера пред навлизането на нови участници на пазара. Министерството упражнява правомощието си по начин, който води до откази без ясно правно основание, което блокира конкуренцията и запазва ограничени брой утвърдени субекти. Това не само нарушава принципите на равнопоставеност и свободна стопанска инициатива, но също така има пряко въздействие върху крайните потребители, които заплащат по-високи цени поради липсата на реална конкуренция в сектора на оползотворяването и рециклирането на масово разпространени отпадъци.

Чрез преминаване към регистрационен режим ще се облекчи административната тежест и ще се създадат ясни, обективни и проверими критерии за достъп до дейността. Регистрацията ще се извършва при спазване на съществуващите изисквания за документи и гаранции, но без възможност за субективна преценка от страна на администрацията дали дадено дружество може или респ. не може да участва в модела. Предлагащото преминаване към регистрационен режим има за цел да облекчи административната процедура за влизане в сектора, без това да води до компромиси с обществените интереси; да гарантира равнопоставен достъп до стопанска дейност при изпълнение на ясни, обективни изисквания; да засили контролната дейност върху реалното изпълнение на задълженията, вместо да се съсредоточава върху формалния акт на разрешаване; да подобри правната сигурност и предвидимост на административните процедури. Законопроектът предлага необходима и обоснована промяна, която постига по-висока степен на правна яснота, намалява административната намеса в стопанската дейност, и е съобразена с принципите на добрата регулаторна практика, установени както в националното право, така и в правото на Европейския съюз. С приемането на този законопроект ще се създаде по-отворена, конкурентна и отчетна среда за управление на отпадъците. Ще се премахнат предпоставките за административен произвол и ще се осигури по-ефективно използване на средствата, събирани от потребителите чрез продуктови такси.

Макар настоящият режим да не е явен лицензионен режим (и не фигурира в приложението към Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност), той е скрит такъв, поради дискрецията на административния орган относно одобрението на програмата и целите. Такива скрити лицензионни режими са лоша законодателна практика, поради което с настоящия законопроект се предлага еднозначното трансформиране на режима в регистрационен, вкл. чрез отпадане на всяка преценка по целесъобразност на подадените документи. Още повече, че съгласно ЗОАРАКСД, думата “разрешение” следва да се използва за еднократни сделки, докато по отношение на правото за извършване на дейност, правилните термини са “издаване на лиценз” или “извършване на регистрация”.

Въвеждат се допълнителни механизми за прозрачност чрез задължение организациите ежегодно да предоставят на МОСВ данни за методиката на възнагражденията, условията по договорите с членовете и обосновка на предвидени промени. МОСВ ще публикува тази информация на интернет страницата си. Наред с това, организациите ще бъдат задължени да уведомяват своите членове и МОСВ за всяко предстоящо увеличение на възнаграждения или такси най-малко 6 месеца предварително. Така се гарантира предвидимост, прозрачност и възможност за пазарна реакция от страна на засегнатите субекти.

Също така се въвежда ново изискване за учредяването на организациите по оползотворяване — поне 51% от капитала им да бъде притежаван от задължените по закона лица (чл. 14, ал. 1). Това има за цел да осигури реална представителност и да ограничи възможността трети лица без екологични ангажменти да контролират тези организации, заобикаляйки законовите цели.

На следващо място, законопроектът предлага въвежда контролни функции на НАП и Агенция „Митници“. МОСВ запазва надзора върху екологичните цели и програми, но финансовият контрол, отчетността на възнагражденията, декларирането на продукти и вносът ще се извършват от компетентните фискални органи. Това ще подобри ефективността, ще ограничи възможностите за конфликт на интереси и ще осигури институционален баланс и координация.

С оглед осигуряване на по-пропорционално и достъпно финансово изискване за организациите, се предлага намаляване на банковите гаранции с 50% за всички. Практиката показва, че прекомерно високите гаранции ограничават достъпа на нови участници, особено такива с регионален обхват или специфична пазарна ниша, без да водят до повишена степен на изпълнение на задълженията. Предложението запазва възпиращата функция на гаранцията, като в същото време намалява административната и финансова бариера за включване в системата за оползотворяване.

Сегашният 12-месечен срок за ново заявление след отказ е прекомерно рестриктивен. Шестмесечният срок е по-пропорционален и дава възможност на засегнатите лица своевременно да коригират пропуските и отново да се включат в системата. Мярката постига баланс между нуждата от административна дисциплина и правото на достъп до стопанска дейност.

С цел осигуряване на правна сигурност се въвежда правило, според което предоставената банкова гаранция се освобождава незабавно след отказ или прекратяване на регистрацията, освен ако в кратък срок не е започната процедура по нейното усвояване. Така се избягва неоправдано блокиране на средства на операторите и се въвежда ясен, обективен и предвидим механизъм, който защитава както публичния интерес, така и добросъвестните стопански субекти.

Публикуването на отказите за регистрация на интернет страницата на МОСВ повишава административната прозрачност и отчетност. То осигурява възможност за граждански контрол, премахва предпоставки за неравнопоставеност и създава база за проследяване на практиката на ведомството.

Изрично се предвижда, че МОСВ не може да отказва регистрация, когато програмата съдържа всички изискуеми реквизити, като се изключва всякаква преценка по целесъобразност, каквато е характерна за лицензионните режими. Така се гарантира, че регистрационният режим ще се прилага като формален правен институт, а не като прикрито разрешение. Това предложение осигурява правна яснота и защита от административен произвол и е съществена гаранция за предвидимост в правния ред. Изпълнение на целите по оползотворяване ще бъдат гарантирани чрез контрола от страна на МОСВ, НАП и Агенция "Митници", а не от предварителните бариери.

Като временна мярка за ограничаване на непазарни влияния се предлага ограничаване на практиката за даване на преференциални условия от страна на оползотворяващите организации. Мярката е временна, тъй като останалите промени изискват време, за да дадат реален ефект и да създадат конкуренция. Дотогава следва да бъдат ограничавани непазарни преференции спрямо едни вносители и производители за сметка на други.

Въвежда се и изискване за приемане на методика за определяне на таксите на ПУДООС - в момента те се определят без такава и не са разходопокривни, което противоречи на общите принципи на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. Макар ПУДООС да не е административен орган, той в случая действа като такъв по отношение на таксите и съответно те трябва да бъдат съобразени с принципите в ЗОАРАКСД. Методиката следва принципите на директивата за отчитане на техническите характеристики на всеки от продуктите. С предложеното допълнение изрично се позволява различни продукти в една

и съща категория да имат различна такса (напр. в зависимост от дължината на жизнения си цикъл, трудността на оползотворяване и др.).

С този законопроект се поставят основите на една по-справедлива и предвидима регулация, която гарантира равен достъп до пазара, ефективен контрол върху средствата и реална защита на обществения интерес. Промените не само създават по-конкурентна среда, но и връщат доверието в институциите чрез ясно разпределение на контролните функции и премахване на непрозрачни практики. Предлаганата реформа е логична, навременна и отговаря на нуждата от модерно, отговорно и отчетно управление в обществено значим сектор като управлението на отпадъци.

В допълнение на горното, със законопроекта се премахва продуктовата такса за МПС. Целта на продуктовата такса, съгласно приложимата европейска директива, е да бъдат покрити разходите по оползотворяване на отпадъците, получени след като даден продукт престане да бъде използван. Моторните превозни средства са специфична категория продукти, чието разкомплектоване е икономическа дейност, носеща приходи, поради стойността на различни компоненти, съдържащи се в автомобила. При предаване за разкомплектоване, собствениците получават съответното възнаграждение.

Още една специфика е, че МПС подлежат на регистрация и deregистрация по Закона за движението по пътищата и за тях се дължи данък. В този смисъл, изоставени МПС, които не са deregистрирани и предадени за разкомплектоване от техните собственици, са изключение, което не може да обоснове заплащане на продуктова такса при регистрация на всеки автомобил. Стимулът за deregистрация (за която по закон се изисква документ, че автомобилът е предаден за разкомплектоване), е че в противен случай се дължи местен данък, което е разход за собственика.

Следва да се направи уточнение във връзка с вноса на употребявани автомобили - тъй като директивата посочва, че такса се дължи при "пускане на пазара", то при стриктно прилагане, при употребявани автомобили не следва да се дължи такава, тъй като тя вече е платена в друга държава-членка.

Проучване в други европейски държави показва, че не навсякъде се изисква плащане на продуктова такса при регистрация на автомобил, особено на употребяван такъв.

Заплащането на продуктова такса затруднява и процеса по регистрация на МПС - таксата се заплаща на друго място (друго гише), в някои случаи или няма пос-терминал, или таксата за трансакцията е прекомерна. Някои организации по оползотворяване изискват сключване на договор за членство от всеки регистриращ автомобил, което противоречи на целите на оползотворяващите организации. Заплащането на продуктова

такса като условие за регистрация възпрепятства дигитализацията на процеса по регистрация на МПС.

Всички тези аргумент обосновават предложеното с настоящия законопроект, а именно - отпадане на продуктова такса за МПС.

ВНОСИТЕЛИ:

Борислав Борислав
Анастас Анастасов

Гарел Габриел

Стефана Стефанова
Борислав Борислав

Евгений Евровинков
Евгений Евровинков
Димитър Димитров
Димитър Димитров

Мария Мария
Мария Мария

Мария Мария
Мария Мария

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА
ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Основанията за настоящата законодателна инициатива произтичат от необходимостта да се преодолеят структурни дефицити в режима по управление на отпадъците, свързани с прекомерна административна намеса, непрозрачни процедури и ограничен достъп до пазар за нови участници. Съществуващият разрешителен режим позволява субективна преценка от страна на администрацията и създава бариери за конкуренция, което води до изкривяване на пазара, завишени разходи за крайните потребители и липса на ефективен контрол върху реалното изпълнение на екологичните задължения. Чрез преминаване към регистрационен режим, въвеждане на обективни и проверими критерии, понижаване на административната и финансова тежест, както и прехвърляне на контролни функции към фискални органи, се цели възстановяване на равнопоставеността между участниците, повишаване на прозрачността и укрепване на доверието в регулацията, в съответствие с принципите на правовата държава и добрата административна практика.
Заинтересовани групи	Министерство на околната среда и водите Национална агенция за приходите Агенция "Митници" Организации по оползотворяване на отпадъците

Елементи на оценката	Аргументация
	Лица по чл.14, ал.1 от ЗУО Крайни потребители Министерството на вътрешните работи
Анализ на разходи и ползи	Не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като не се правят промени водещи до такива разходи.
Административна тежест и структурни промени	Не се предвиждат и не са необходими административни промени, като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.
Въздействие върху нормативната база	Предлаганият законопроект има пряко и съществено въздействие върху действащата нормативна уредба, като налага структурна промяна в съществуващия режим за регулиране на дейността на организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално. Преминаването от разрешителен към регистрационен режим води до необходимост от адаптиране на подзаконовите нормативни актове, приети по чл. 13, ал. 1 от закона – по-специално наредбите, уреждащи управлението на отделните потоци отпадъци, съдържанието и структурата на програмите, както и методиките за оценка и контрол. Премахването на продуктовата такса на МПС изисква актуализиране на подзаконовата Наредба за продуктовата такса и Наредбата за излезлите от употреба МПС, синхронизиране на вътрешните актове на МОСВ/ПУДООС и електронните регистри на МВР, както и нотифициране на Европейската комисия във връзка с Директива 2000/53/ЕО; други закони не се променят.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

ВНОСИТЕЛИ:

Борис д-р Борисов
Александър Анастасов
Пламен Цурканов

Стекла Амурова

Александр Сивков

Владимир Пугачев

Евгений Петрович

Дмитрий Кайгородов

Василий Давыдов

Мария Давыдова

Владимир Шерков

Василий Федоров

Александр Шерков